

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **S. K.**, zastoupen Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 7. 2019, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 11. 2020, č. j. 17 Ad 46/2019 - 70,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 1.300 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a rozsudek krajského soudu

[1] Žalovaná rozhodnutím zde dne 2. 4. 2019, č. j. X, zamítla žádost žalobce o invalidní důchod z důvodu nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Vycházela přitom z posudku lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava, podle kterého byla rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti smíšená porucha osobnosti, postižení intelektu. Pracovní schopnost žalobce z toho důvodu poklesla o 10 %. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je přitom pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

[2] Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí námitky, které žalovaná v záhlaví specifikovaným rozhodnutím zamítla. Žalovaná si nechala vypracovat od lékařky České správy sociálního

zabezpečení nový posudek ze dne 13. 6. 2019, v němž byla jako rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu označena smíšená porucha osobnosti, postižení intelektu (IQ 62) - psychiatrem hodnocené jako lehká porucha - nepřizpůsobivost. V posudku byl pokles pracovní schopnosti hodnocen jako postižení uvedené v kapitole V. (Duševní poruchy a poruchy chování) položce 7a (Poruchy osobnosti – lehké postižení) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Pro toto postižení byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 10 %; vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu přistoupila posudková lékařka podle § 3 odst. 1 uvedené vyhlášky ke zvýšení této hodnoty o 10 % na celkových 20 %.

[3] Proti rozhodnutí žalované o námitkách podal žalobce žalobu, kterou krajský soud neshledal důvodnou a zamítl ji.

[4] Krajský soud si nechal vypracovat posudek od Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) ze dne 18. 2. 2020 a jeho doplnění ze dne 21. 7. 2020, podle nichž se v případě žalobce jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byla ke dni vydání napadeného rozhodnutí lehká až středně těžká porucha osobnosti. S přihlédnutím k ostatním postižením žalobce posudková komise zhodnotila jeho stav dle položky odpovídající středně těžké poruše; jednalo se tak o zdravotní postižení uvedené v kapitole V., položce 7b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb.; míra poklesu pracovní schopnosti představovala 30 %. Soud konstatoval, že posudková komise jednala a rozhodovala v řádném složení, za přítomnosti specialisty s odborností psychiatrie, tedy lékaře z oboru nemoci, která je dominantní v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu žalobce. Posudek má všechny náležitosti stanovené v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. a splňuje podmínku úplnosti a přesvědčivosti. Z důvodu řady dalších žalobcových onemocnění se posudková komise rozhodla pro položku 7b (odpovídající střednímu funkčnímu postižení), ačkoli pro ni nebyly splněny všechny podmínky, neboť z psychiatrického hlediska nebyl zcela naplněn termín středního funkčního postižení. Posudková komise tak zohlednila další postižení žalobce jiným způsobem, než postupem předpokládaným § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Byť lze podle soudu vůči tomuto postupu mít z formálního hlediska výhrady, nezavdal důvod k pochybám o přesvědčivosti, úplnosti a srozumitelnosti posudku. Nebylo tak nutno si nechat vypracovat revizní posudek. Krajský soud tedy shrnul, že žalobce nebyl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní, protože jeho pracovní schopnost poklesla toliko o 30 %.

II. Důvody kasační stížnosti žalobce a vyjádření žalované

[5] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Stěžovatel nejprve namítl nesprávné posouzení úplnosti a správnosti posudku posudkové komise. Krajský soud se při zohlednění posudku vyhnul potřebnému detailnímu zhodnocení vlivu dalších zdravotních omezení na eventuelní aplikaci mechanismu dle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb. (a rovněž možné užití § 3 odst. 2 vyhlášky), neboť dostatečně nevzal v úvahu procentuální míru poklesu pracovní schopnosti, jež má mít vliv na schopnost stěžovatele využívat dosažené vzdělání či zkušenosti. Ačkoliv sám soud na podnět stěžovatele v řízení inicioval doplnění posudku stran vysvětlení nepoužití daného mechanismu, nepřistoupil k dostatečnému právnímu vyhodnocení dané problematiky.

[7] Dále stěžovatel připomněl, že trpí migrénami trvajících nepřetržitě 4-5 dní, depresemi a úzkostí, poklesem IQ na 62, rozdvojeným a mlhavým viděním, bolestmi páteře, rukou a kolen,

příčemž bez podpůrných ortéz téměř nemůže chodit. Zvláště markantní je pak omezení jeho intelektuálních schopností. Osoby s takovým intelektem mohou vykonávat nenáročná nekvalifikovaná nebo málo kvalifikovaná zaměstnání, nevyžadující teoretické schopnosti. Stěžovatel také poukázal na relativně nestandardní vývoj posouzení jeho zdravotního stavu jednotlivými zhotoviteli odborných posudků, který znázornil v tabulce. Zdůraznil přitom, že posudková komise pochybila, pokud nezhodnotila další druhy zdravotních postižení, jež mají vliv a dopad na stěžovatele. Paradoxně naproti tomu žalovaná zakomponovala do vyhodnocení míry poklesu pracovní schopnosti stěžovatele právě § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb., a to s ohledem na další druhy zdravotních postižení.

[8] Migréna spadá do nemoci nervové soustavy čili do kapitoly VI, položky 11; kromě intenzity bolesti a vegetativních příznaků, je rozhodující pro pracovní schopnost i frekvence záchvatů. Pro pacienty s migrénou nejsou vhodná zaměstnání na směny nebo s nepravidelnou pracovní dobou, zvláště s narušením pravidelného spánku, pacienti s vyšší frekvencí záchvatů mívají depresivní syndrom a z toho vyplývající poruchy koncentrace a nižší psychickou výkonnost. Soud měl podle stěžovatele jasně vypořádat pochybnosti o tom, z jakého důvodu ani uvedený další nepříznivý zdravotní stav nemohl vést ke zvýšení procentuální míry poklesu pracovní schopnosti dle § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Stěžovatel proto považuje posudkové hodnocení, z něhož soud vycházel, za nedostatečné a neúplné.

[9] Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že krajský soud věc posoudil zcela správně, navrhla proto zamítnutí kasační stížnosti. Posudková komise dostatečně zohlednila zdravotní problémy stěžovatele a míru poklesu pracovní schopnosti přesvědčivě stanovila na 30 % s rozhodující příčinou dle kapitoly V položky 7b vyhlášky č. 359/2009 Sb.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost má požadované náležitosti a je projednatelná. Důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Předmětem přezkumu je rozhodnutí o nepřiznání invalidního důchodu z důvodu nesplnění podmínek stanovených v § 38 zákona o důchodovém pojištění. Podle tohoto ustanovení „[p]ojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo b) invalidním následkem pracovního úrazu“.

[13] Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely řízení o námitkách posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise.

[14] Při přezkumu takového rozhodnutí soud neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise soud hodnotí

jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, případně o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek NSS ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011 - 43, nebo rozsudek ze dne 19. 6. 2013, č. j. 3 Ads 70/2012 - 14).

[15] Nejvyšší správní soud rovněž připomíná svůj rozsudek ze dne 30. 5. 2013, č. j. 4 Ads 93/2012-33, v němž uvedl, že „[s]pecifické postavení posudkových komisí spočívá právě v tom, že jsou nadány odbornou kompetencí v oblasti posudkového lékařství, což znamená, že jsou schopny z medicínského hlediska komplexně posoudit zdravotní stav účastníka řízení, neomezují se jen na některé lékařské obory (...)“.

[16] Stěžovatel v kasační stížnosti v podstatě rozvíjí jedinou námitku spočívající v tom, že posudková komise nedostatečně zhodnotila veškerá jeho zdravotní postižení, a její posudek je tak třeba považovat za nedostatečný a neúplný.

[17] Ze spisu krajského soudu vyplývá, že soud si nechal od posudkové komise vypracovat posudek ze dne 18. 2. 2020, jehož závěrem bylo, že ke dni napadeného rozhodnutí žalované byla rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele lehká až středně těžká smíšená porucha osobnosti; jeho stav odpovídal příloze k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kapitole V, položce 7 b, rozmezí poklesu pracovní schopnosti 30 – 45 %; komise zhodnotila stěžovatelův pokles pracovní schopnosti v dolní hranici, tj. 30 %. Krajský soud si na základě námítky stěžovatele vznesené na ústním jednání dne 17. 6. 2020 vyžádal od posudkové komise doplnění posudku, konkrétně žádal o zodpovězení otázky, z jakého důvodu hodnotila pokles pracovní schopnosti právě o 30 %, a o zdůvodnění, zda v posuzované věci nebyly splněny podmínky pro zvýšení míry poklesu pracovní schopnosti stěžovatele ve smyslu § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb. vzhledem k tomu, že stěžovatel trpí řadou postižení. Posudková komise v doplnění posudku ze dne 21. 7. 2020 zdůraznila, že hodnotí psychickou poruchu stěžovatele jakožto lehkou až střední. Vzhledem ke smíšené poruše osobnosti, osobnosti akcentované, simplexní, s intelektovým deficitem, avšak nezávažného stupně, posoudila komise jeho postižení ve hraniční rovině, neboť není zcela naplněn termín středního funkčního postižení z psychiatrického hlediska. Ostatní zdravotní postižení dle posudkové komise nemají zásadní vliv na pracovní schopnosti stěžovatele. V rámci 30% poklesu pracovní schopnosti lze zhodnotit celkově i procenta v rámci polymorbidity i s nepsychickými onemocněními. Posudková komise tuto hranici nenavýšila, neboť nebyla naplněna požadovaná funkční kapacita pro termín „středně těžké psychické poruchy osobnosti“.

[18] Stěžovatel zejména posudkové komisi vytkl, že nepostupovala podle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb., který stanovuje: „V případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů.“

[19] Jak je patrné z výše uvedeného shrnutí (viz bod [17]), posudková komise v doplnění posudku vysvětlila, proč při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti nepostupovala podle uvedeného ustanovení. Krajský soud k tomu správně poznamenal, že posudková komise se právě

pro řadu dalších stěžovatelových onemocnění rozhodla hodnotit jeho zdravotní postižení jako střední funkční postižení dle kapitoly V položky 7b přílohy uvedené vyhlášky, ačkoli pro ni nebyly splněny všechny podmínky (z psychiatrického hlediska nebyl zcela naplněn termín středního funkčního postižení). Jinými slovy tak posudková komise tímto způsobem zohlednila řadu stěžovatelových zdravotních problémů a stanovila tak dokonce vyšší míru poklesu pracovní schopnosti ve srovnání s posudkem lékařky České správy sociálního zabezpečení, byť zároveň nezpochybnila správnost jeho posudkového závěru (viz str. 4 posudku posudkové komise ze dne 18. 2. 2020). S krajským soudem lze sice souhlasit, že formálně správnější by se jevil postup, v rámci něhož by posudková komise zohlednila větší množství stěžovatelových postižení podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky, nicméně jí zvolený postup byl ve výsledku pro stěžovatele výhodnější. Posudková komise totiž stanovila vyšší pokles pracovní schopnosti stěžovatele než v případě, že by hodnotila stěžovatelovo postižení dle kapitoly V položky 7a vyhlášky (lehké postižení), které odpovídá pokles pracovní schopnosti pouze o 5 – 10 %, a následně zvýšila tuto hranici o 10 % dle § 3 odst. 1 vyhlášky. Pak by totiž shodně jako lékařka České správy sociálního zabezpečení dospěla k závěru o poklesu pracovní schopnosti maximálně o 20 %.

[20] Lze tedy shrnout, že posudková komise dostatečně vzala v úvahu množství stěžovatelových zdravotních postižení, a to tím způsobem, že zařadila rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pod kapitolu V položku 7b vyhlášky č. 359/2009 Sb., ačkoliv v jeho případě nebyl zcela naplněn pojem středního funkčního postižení. Nebyl tak již prostor pro další navýšení hranice poklesu pracovní schopnosti dle § 3 odst. 1 uvedené vyhlášky, neboť v takovém případě by posudková komise dvakrát zohlednila tutéž věc, tj. větší množství zdravotních postižení stěžovatele. Ačkoliv kasační soud chápe, že takové navýšení by bylo rozhodující pro přiznání invalidního důchodu (§ 39 zákona o důchodovém pojištění), o který stěžovatel usiluje, závěry posudkových zjištění bohužel takové navýšení neumožnily.

[21] Nejvyšší správní soud se tak ztotožnil se závěrem krajského soudu, že hodnocení posudkové komise nezavdalo důvod k pochybám o přesvědčivosti, úplnosti a srozumitelnosti posudku. Krajský soud tedy postupoval správně, pokud v napadeném rozsudku z jejího posudku a jeho doplnění vycházel.

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[22] Nejvyšší správní soud ze všech výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[23] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 2 s. ř. s.

[24] Krajský soud ustanovil stěžovateli zástupce z řad advokátů, jehož zastupování trvá i v řízení o kasační stížnosti; náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Výše těchto nákladů spočívá v odměně advokáta za jeden úkon právní služby (sepis kasační stížnosti) v částce 1.000 Kč [§ 9 odst. 2, § 7 bod 3 a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] a v náhradě hotových výdajů v částce 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkově tedy bude ustanovenému advokátu Mgr. Ladislavu Bártovi vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu částka 1.300 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. března 2021

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu